

**МИСТЕЦЬКА ОСВІТА
ТА РОЗВИТОК
ТВОРЧОЇ
ОСОБИСТОСТІ**

Збірник наукових праць

Випуск 10

Міністерство освіти і науки України
Uniwersytet Rzeszowski
Wydział Muzyki
Рівненський державний гуманітарний університет
Інститут мистецтв

МИСТЕЦЬКА ОСВІТА ТА РОЗВИТОК ТВОРЧОЇ ОСОБИСТОСТІ

Збірник наукових праць

Випуск 10

Рівне – 2023

Редакційна колегія:

Сверлюк Я.В. – доктор педагогічних наук, професор, директор Інституту мистецтв Рівненського державного гуманітарного університету;

Олексюк О.М. – доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри теорії та методики музичного мистецтва Інституту мистецтв Київського університету ім. Бориса Грінченка;

Павелків Р.В. – доктор психологічних наук, професор, заслужений працівник освіти України, академік АН ВШ України, перший проректор Рівненського державного гуманітарного університету;

Пелех Ю.В. – доктор педагогічних наук, професор, заслужений працівник освіти України, академік Національної академії наук вищої освіти України, проректор з науково-педагогічної роботи, європейської інтеграції та інновацій;

Mirosław Dymon – Dr. hab., prof. Uniwersytet Rzeszowski Wydział Muzyki.

Лісова С.В. – доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри теорії та методики професійної освіти Рівненського державного гуманітарного університету;

Потапчук Т.В. – доктор педагогічних наук, професор кафедри теорії та методики дошкільної і спеціальної освіти Прикарпатського національного університету імені В. Стефаника;

Джус О.В. – доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри професійної освіти та інноваційних технологій Прикарпатського національного університету імені В. Стефаника;

Рибалко Л.С. – доктор педагогічних наук, професор кафедри освітології та інноваційної педагогіки Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди;

Прокоччук В.І. – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри гри на музичних інструментах Інституту мистецтв Рівненського державного гуманітарного університету;

Добровольська Р.О. – доктор філософії PhD, старший викладач кафедри вокально-хорової підготовки, теорії та методики музичної освіти Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського;

Клепар М. В. – заслужений працівник культури України, доктор педагогічних наук професор кафедри початкової освіти Прикарпатського національного університету імені В. Стефаника;

Лупаренко С.С. – доктор педагогічних наук, професор кафедри освітології та інноваційної педагогіки Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди.

*Рекомендовано вченою радою Рівненського державного гуманітарного університету
(протокол № 6 від 29.06.2023 р.)*

Мистецька освіта та розвиток творчої особистості : зб. наук. пр. /
М 656 Uniwersytet Rzeszowski wydział Muzyki, Рівнен. держ. гуманіт. ун-т,
Ін-т мистецтв. – Рівне : Волин. береги, 2023. – Вип. 10. – 200 с.

ISBN 978-617-8260-06-4

Збірник наукових праць присвячений актуальним питанням професійної підготовки фахівців мистецького напрямку. Висвітлюються сучасні методологічні підходи розвитку творчої особистості студентів, охарактеризовано особливості музично-педагогічної діяльності.

Для викладачів і студентів мистецьких навчальних закладів, науковців й працівників в галузі музичної педагогіки та мистецтвознавства.

УДК 7.071.5

ЗМІСТ

РОЗДІЛ I.

Теорія і методологія мистецької освіти

<i>Димченко С.С.</i> Виконання текстологічних засобів музичної виразності (сучасних прийомів гри міхом) і їх роль у формуванні професійних якостей студентів-баяністів.....	5
<i>Овсіюк Н., Коханська С.</i> Особливості розвитку професійної культури майбутніх фахівців музичного мистецтва.....	17
<i>Кузик В.В., Крись О.П.</i> Розвиток вокально-хорових навичок учасника дитячого хору.....	24
<i>Сверлюк Я., Онищук В.</i> Сучасні вектори професійної підготовки диригента оркестрового колективу.....	31
<i>Сулержук А.А., Гумінська О.О.</i> Творча діяльність на індивідуальних заняттях в дитячій музичній школі.....	40
<i>Ужвинський М.Ю., Онищук Н.В.</i> Цифрові мистецькі технології як основа електронного музичного інструментарію.....	50
<i>Шинкарук А.В., Крись О.П.</i> Розвиток технічних навичок учнів-баяністів середніх класів дитячої музичної школи.....	56

РОЗДІЛ II.

Сучасні виміри мистецтвознавства

<i>Колосюк С.В.</i> Використання ефектів звуку в кіно та телебаченні: історія та сучасні тенденції.....	65
<i>Мельничук С.Ф.</i> Музичне мистецтво в ракурсі викликів сьогодення: мистецтвознавчий аналіз.....	73
<i>Маковінська О., Ніколайчук І.</i> Вплив релігії на формування європейської органної культури.....	80
<i>Олійник Ю.Д., Мазур Д.В., Заходякін О.В.</i> Постаць Оксани Герасименко в сучасному бандурному мистецтві.....	86
<i>Пастушенко А.С.</i> Українська пісня в контексті світової музичної культури.....	94
<i>Турчин Г.</i> Художньо-виразні функції духових, струнних та ударних інструментів українського народного оркестру.....	102
<i>Ужвинський М.Ю., Ді Чжунге, Лі Цінжу.</i> Функції музики та шумів в театральній звукорежисурі.....	110
<i>Филищук М., Панцюк В.</i> Регтайм як інструментальна форма раннього джазу.....	118
<i>Харитон І.М.</i> Творча фонема українського хорового диригента, педагога Володимира Пекаря.....	124
<i>Chepishko O., Mazur D., Zakhodiakin O.</i> Genesis of flamenco guitar art.....	132

РОЗДІЛ III.

Методика музичного навчання і виховання

<i>Буцяк В.І., Мазур Д.В., Сінкевич А.О.</i> Ігрові форми організації музично-ритмічної діяльності школярів	139
<i>Кондрачук Д.Р.</i> Музично-творчий розвиток дошкільників засобами інструментального музикування	145
<i>Павлюк О.В., Крусь О.П.</i> Елементарне музикування: історія, сучасний досвід.....	153
<i>Рибак С.А., Гумінська О.О.</i> Розвиток музичної грамотності на уроках мистецтва в 5-6 класах ЗЗСО.....	163
<i>Ткачук А.Ю., Гумінська О.О.</i> Розвиток емоційно-ціннісного ставлення до музики учнів 5-6 класів.....	172
<i>Крижановська Т.І., Холод К.С.</i> Поліський фольклор як чинник активізації професійного інтересу майбутнього вчителя мистецтва.....	181
<i>Крижановська Т.І., Янкевич М.І.</i> Музичний розвиток підлітків засобами бандурного мистецтва.....	188
Про авторів	196

ЦИФРОВІ МИСТЕЦЬКІ ТЕХНОЛОГІЇ ЯК ОСНОВА ЕЛЕКТРОННОГО МУЗИЧНОГО ІНСТРУМЕНТАРІЮ

Анотація. У запропонованій статті розглядається взаємодія музичної культури і мистецьких технологій, а також незаперечний вплив цифрового електронного музичного інструментарію на види мистецтва. У результаті дії сучасних технологічних здобутків на види мистецтва утворився феномен цифрових мистецтв, або «арт-медіа», для яких характерна інтерактивність, елітарність, нові засоби художньої виразності, форми і жанри. На підставі терміна «технічна естетика» у статті висвітлено дуалістичну природу понять мистецтво і технології – звукові технології, звук та режисура – звукорежисура. Зважаючи на думку про «технічно оснащені види мистецтва», у роботі підтверджується висловлена ідея, що «звукові технології» – це невід’ємна складова культурного простору, безпосередній учасник творчого процесу, незамінна послідовність поетапних дій митця із використанням технічних засобів, результатом яких є художній твір.

Поетапно висвітлено історичні віхи науково-технічної революції та зображено її безпосередній вплив на розвиток музичного мистецтва від перших кроків його розвитку до сучасності. Проаналізовано теоретично-методологічні підходи, якими стали розвідки дослідження іноземних та українських науковців і практиків мистецьких технологій, а також звукорежисерів. З огляду на стрімкий розвиток науки у роботі констатується, що питання винаходу та аналізу мистецьких технологій усе ж залишається відкритим для подальшого саморозгортання у культурологічній та мистецькій площі.

Ключові слова: звук, технології, електронні засоби, цифрові інновації, мистецтво.

Annotations. The proposed article examines the interaction of culture and art technologies, as well as the undeniable influence of digital electronic musical instruments on art forms. As a result of the effect of modern technological achievements on art forms, the phenomenon of digital arts, or «art media», was formed, which are characterized by interactivity, elitism, new means of artistic expression, forms and genres. On the basis of the concept of «technical aesthetics», the article reveals the dualistic nature of the concepts of art and technology – sound technologies, sound and direction – sound direction. Taking into account the opinion about «technically equipped types of art», the expressed idea is confirmed that «sound technologies» are an integral part of art, a direct participant in the creative process, an irreplaceable sequence of step-by-step actions of the artist (using technical means), the result of which is a work of art.

The historical milestones of the scientific and technical revolution are highlighted step by step and its direct influence on the development of musical art from the first steps of its development to modern times is depicted. The theoretical-methodological approaches used in the research of foreign and Ukrainian scientists and practitioners of art technologies, as well as sound engineering, have been analyzed. In view of the rapid development of science, the work states that the issue of the invention and analysis of artistic technologies still remains open for further self-development in cultural and artistic areas.

It was also announced that despite the very high level of mastering of processors and computer software, the last word still remains with the specialist, with his professionalism, with the ability to use the acquired knowledge and use it to the maximum. Without all this, it is simply impossible to become a truly practicing mastering engineer. Creative work requires from him a proper meticulous and critical attitude towards it at all stages of the mastering project, and he, in turn, assumes the basis of practical work and technical knowledge, understanding of music and the presence of artistic and aesthetic taste.

Key words: sound, technology, electronics, digital innovation, art.

Постановка проблеми. Сучасний рівень розвитку інтерактивних цифрових мистецьких технологій свідчить про потенційну можливість нового засобу масової комунікації зайняти гідне місце як серед електронного інструментарію зокрема, так і аудіовізуальних мистецтв у цілому. Багато з електронних/цифрових мультимедійних продуктів уже сьогодні можна віднести до музичного мистецтва, які характеризуються єдністю звукового матеріалу. Інтерактивність є принциповою та унікальною особливістю мультимедіа та електронного музичного інструментарію, значною мірою визначальною специфікою естетичної природи інтерактивних художніх середовищ (своєрідність звукового образу, художніх засобів виразності, просторово-часової організації матеріалу, сприйняття тощо). Звукорежисура в мистецьких проектах має свою специфіку, зумовлену естетичною природою цифрових художніх середовищ, особливостями їх сприйняття, виразними можливостями електромузичного інструментарію, нелінійною драматургією, а також тісною взаємодією творчості з інноваційними комп'ютерними та цифровими інформаційно-комунікаційними технологіями.

Враховуючи значимість у закладах мистецької освіти використання цифрового електронного музичного інструментарію для сучасної аудіовізуальної практики і малорозробленість цього напрямку в культурно-мистецькому середовищі, украй необхідно охарактеризувати специфіку взаємодії мистецьких технологій з електроінструментарієм та засобами художньої виразності.

Аналіз наукових досліджень і публікацій. Становлення електронно-інструментарію для мистецьких жанрів та феномен розвитку інтерактивних мистецьких технологій і їх проникнення у сферу музичного мистецтва, концертно-творчої діяльності, естрадних жанрів, традиційних екранних мистецтв тощо практично не вивчені. Лише існують нечисельні мистецько-знавчі здобутки українських та закордонних практиків, серед яких можна виділити публікації, присвячені окремим питанням, а саме: електронні та комп'ютерні технології у музичному мистецтві (І. Гайдено, Н. Коллінз, П. Менінг, Р. де Роса, М. Хьюїтт та ін.); «за досягнення усього життя» в індустрії електронних музичних інструментів (Д. Гібсон, Р. Курцвейл, Р. Муг, Л. Хаммонд, Ф. Фостер та ін.); інноваційні та новаторські використання аудіотехнологій та системних інтегрованих рішень (Б. Вандс, К. Джердан, З. Лісса, І. Стецюк, М. Хавксфордс та ін.); звукорежисура

концертно-турової роботи (П. Бьюік, Б. Овсінські, В. Папченко, П. Уайт, Д. Фрай та ін.); студійна звукорежисура (А. Загайкевич, А. Нісбетт, Ф. Ньюелл, Б. Катц, М. Ставроу та ін.); звукорежисура кінематографа комп'ютерної графіки та анімації (Д. Балгер, Б. Бертом, У. Мерч, Г. Рідстром, М. Співак та ін.). Огляд інформаційних джерел засвідчує недостатність комплексних ґрунтовних праць. Представлена стаття має на меті з'ясувати особливості впливу сучасних мистецьких технологій на рівень розвитку цифрового електронного інструментарію для створення звукового образу в музичному мистецтві.

Мета статті — висвітлити цифрові мистецькі технології як відображення технічного прогресу для електронного музичного інструментарію.

Виклад основного матеріалу дослідження. Інформатизація усіх напрямків мистецтва та культури, бурхливий розвиток науки в цілому, накопичення нових здобутків у результаті творчого процесу сучасних митців зумовили потребу на новому рівні повернутися до проблеми мистецьких технологій ХХ–ХХІ ст. Загальна культурна парадигма цього періоду відзначена технократизацією мови, композиції, упровадженням та застосуванням новітніх засобів художньої виразності. Індустрія цифрового електронного музичного інструментарію розвивається настільки швидко, що нові розробки стрімко змінюють одна одну протягом року. Сьогодні, коли перша хвиля натхнення новими впровадженими можливостями інновацій уже іде на спад, необхідно серйозне усвідомлення цих здобутків з естетико-культурної і художньо-мистецької позицій, визначення ролі мистецьких технологій в еволюції аудіовізуальних мистецтв. Найважчим завданням стає формування провідних творчих професій у цій галузі, передусім підготовка звукорежисерів, аудіотехнологів та інших фахівців цієї галузі діяльності, спроможних створювати потрібний звуковий образ, інтерактивні твори, практично освоювати технічні здобутки та втілювати усе це в культурне середовище.

У загальному філософському контексті «технологію» можна розуміти як «окреслені станом знань і суспільною ефективністю засоби досягнення цілей, поставлених сьогоднішнім» (Джердан, 2002. с. 371). ХХІ ст. притаманне особливостям музично-комунікаційного процесу – новим аспектам взаємодії музики, науки, методології, техніки й мистецьких технологій. На сьогодні з розвитком електронної музики, комп'ютерного програмування тощо у музичній творчості майже не обмежені звуковідтворювальні можливості електронної музики у відображенні будь-яких природних, навіть віртуальних реалій, таких, що не мають природних аналогів. Стало цілком нормальною практикою змальовувати таємничий світ космосу, морську безодню, містичні картини, звуки природи кам'яного віку та ін. електронними синтезаторами, процесорами ефектів, комп'ютерним програмним забезпеченням, усіма тими засобами, які отримали визначення «*мистецькі технології*».

Звукорежисер, який працює над створенням звукового образу музичного твору, сприймає змінений ним звук як перший слухач. Як і в музиці, він сприймає художні образи крізь асоціативний ряд, і це відкриває шлях до розуміння впливу технічних звукових засобів на художній звук. *Засобами художньої виразності* у звукорежисурі (до яких належить і цифровий електронний музичний інструментарій) є той комплекс дій та використаних технологій, спрямований на формування загального естетичного звучання культурно-мистецького дійства, студійного звукозапису тощо, його характерних стилістичних ознак, які формуються в уяві творця як діалектичне формоутворення крізь концептуальну модель бачення конкретного твору мистецтва. Цифровий електронний музичний інструментарій є, по суті, технологією та технічними приладами/процесорами, з якими працює звукорежисер (Машенко, 2006.).

Початковим кроком зі створення мистецьких технологій нового покоління і подальшому розвитку цифрового електронного музичного інструментарію XXI ст. сприяла низка відкриттів, наукових праць і методів випробування провідними фірмами аудіоіндустрії в цілому світі. Упровадження *цифрової обробки* звуку забезпечило появу нових видів і засобів художньої виразності в усіх ланках – звукозаписуючих, звукопередаючих, звуковідтворюючих трактах (Вандс, 2006). Це призвело до значного розширення оперативних можливостей звукотехніки, використання потенціалу нових комп'ютерних технологій, котрі забезпечують обробку великих звукових масивів у реальному часі, появи системних алгоритмів з передачі просторового звуку, фізичного моделювання, перекодування цифрових потоків та ін. Основним досягненням звуку в цифровому форматі є його чистота, прозорість звучання, значні за параметрами частотний і динамічний діапазони, низький рівень шумів, стійкість сигналу до спотворень звукового тракту, а також можливість гнучкої, коректної і детальної чіткої обробки. Записаний звуковий матеріал на будь-який цифровий носій має набагато менший рівень шумів.

Революційний винахід свого часу, який повною мірою задіяли в музичному інструментарію та засобах мультимедіа був *LASER* (Light Amplification by Stimulated Emission of Radiation), – «... підсилення світла вимушеним випромінюванням». Методи зчитки і запису інформації за допомогою лазера розробили відразу декілька дослідних груп, але світ підкорили «Sony» і «Phillips» (Ужинський, 2011. с. 86). Також на рівні із лазером широко впроваджувалась така технологія, як *стереофонія*, принципи якої були розроблені ще в 30-ті роки А. Блюмлайном. Найбільшого поширення отримали матричні стереофонічні системи як для професійного застосування в кінематографії, так і для домашніх кінотеатрів (Ньюелл, 2015. с. 181). Основним розробником таких систем стала «Dolby Laboratories Inc.», яка була заснована у 1965 р. вченим-винахідником та інженером Р. Долбі і стала також широко відома своїми розробками у сфері шумо-

подавлення, спочатку для аналогового звуку, а пізніше високоякісними системами цифрового звуку та об'ємного звучання (Ужинський, 2011. с. 40).

Тріумф науки і техніки, передовсім комп'ютерної, нівелює цінність традиційного мистецтва і відповідно сприяє формуванню нового художнього бачення – *електронного*. Величезний потенціал цифрових технологій вплинув і на музику. Завдяки «цифрі» виникла *«електронна культура»* («drum'n'bass», «хаос», «easy», «techno» та ін.), яка протягом уже тривалого часу залишається провідною в галузі неакадемічної музики. Електронні засоби зараз є потужним чинником для синтезу будь-якого музичного напрямку, у тому числі й класичної академічної музики із сучасними напрямами. Так, найбільш популярним є синтез рок і поп-музики, у танцювальній музиці – це «ambient», «gothic dark wave» і «emo» та ін. Електроніка тут, як і в 60-х і 70-х роках ХХ ст., надає звучанню психоделічний відтінок. Частково через домінування шумових ефектів, які зливаються з гармонією, середніх і повільних темпів, а також ритмів різних стилів (Овсінські, 2005. с. 173).

Рушійною силою стає розвиток науки, коли можна чітко простежити формування послідовності втілення наукових досягнень: «наука – техніка – виробництво». У мистецтві, яке, окрім культурної складової, вбирає в себе і наукові відкриття, ця послідовність матиме структуру: «культура – наука – мистецькі технології – музична композиція». Одним із найяскравіших явищ таких поєднань у музичному мистецтві ХХ сторіччя стала поява і розвиток *електронної музики* (Гайденко, 2005). Поняття «електронна музика» складається із двох окремих частин, але разом вони утворюють нове словосполучення, що має свою історію, практичне застосування, теоретичні рефлексії. В електронній музиці ХХ–ХХІ ст. звуковий простір музичних творів і його характеристики реструктуруються в нові технологічні форми музики, побудовані на принципах фізики звуку. Термінологічні відмінності між «електричним», «електронним», «електроакустичним» у фізиці відобразились і в жанрах, що використовують загальні способи звукоутворення. Так, наприклад, кандидат мистецтвознавства, доцент Є. Куц у своїх статтях і наукових працях розкриває проблематику синтезу та емуляції звучань, відтворення тембро-динамічних та артикуляційних особливостей акустичних музичних інструментів електронними засобами, історію розвитку електромеханічних музичних інструментів, фотоелектричних музичних інструментів (Куц, 2013.).

Наявний в оперуванні навіть найдосконаліший програмно-апаратний комплекс чи найновіші комп'ютерні операційні системи не можуть замінити людини і її творчих можливостей. Творча робота зі створення музичного твору засобами електронного інструментарію потребує належного прискіпливого й кропіткого ставлення до неї на усіх етапах проекту. Звукорежисеру/аудіотехнологу/аранжувальнику необхідно опиратись на нові мистецькі технології та цифрові інновації, а вони, у свою чергу,

передбачають базис практичної роботи й технічні знання, розуміння музики, наявність художньо-естетичного смаку.

Висновки. Отже, проаналізована основна періодизація еволюційних шляхів становлення, формування та розвитку мистецьких технологій як сфери художньої творчості. Висвітлено етапи розвитку цифрового звукозапису, багатоканальних систем просторової звукопередачі, цифрових комп'ютерних технологій, становлення електронної музики. Усе це забезпечило перехід до вирішення принципово нових творчих завдань. Визначено, що мистецькі технології – новий «художній метод», який активно почали освоювати саме звукорежисери. Встановлено, цифровий електронний музичний інструментарій – це система або технологічний комплекс творчо-технічних дій, спрямованих на створення культурно-музичного продукту за допомогою їх головного базового елементу «звуку», а це дозволяє вирішувати актуальні питання з належного забезпечення мистецьких дійств високоякісним музичним оформленням.

Перспективи подальших досліджень. Новітні технології, з яких було сформовано подальший розвиток цифрового електронного музичного інструментарію, неодмінно впливатимуть на появу нових видів і жанрів мистецтва, але вони не здатні перевершити силу власного усвідомлення й унікальність особистого таланту людини. Техно-прогрес мистецтва інакше полягатиме лише у винаході нових технічних засобів і суто технологічних прийомів. Але на сьогодні немає таких чинників, які були б здатні зупинити науково-технічну думку. Під її впливом неодмінно будуть відбуватися зміни в суспільстві та людських взаєминах. Проте саме інтереси глядацької аудиторії вимагають того, щоб цей прогрес не був цілковито відданий лише питанням технологічно-утилітарним. Етичні та естетичні чинники суспільного життя повинні у цьому випадку не лише враховуватись, але й поставати орієнтирами для інженерно-технічної творчої думки.

Список використаної літератури

1. Гайденко И. А. Роль музыкальных компьютерных технологий в современной композиторской практике: дис. ... канд. искусствоведения: 17.00.03. Харьков, 2005. 187 с.
2. Куш С. В. Електромузичний інструментарій як еволюційний фактор музичної культури ХХ – початку ХХІ століть: дис. ... канд. мистецтвознава: 26.00.01. Київ, 2013. 200 с.
3. Машенко І. Г. Термінологічний словник основних понять і виразів: телебачення, радіомовлення, кіно, відео, аудіо: енциклопедія електронних мас-медіа: у 2 т. Т. 2. Запоріжжя: Дике поле, 2006. 511 с.
4. Ньюелл Ф. Мастеринг: погляд зсередини. Пер. з англ. О. Кравченко, О. Науменко, А. Субботіна. Київ: Комора, 2015. 200 с.
5. Ужинський М. Ю. Цифрові технології і засоби мультимедіа: навч. посіб. Рівне: РДГУ, 2011. 236 с.
6. Jordan K., Packer R. Multimedia: from Wagner to virtual reality. New York: Norton, 2002. 458 p.

7. Owsinski B. The Recording Engineer's handbook. Boston: ArtistPro, 2005. 368 p.
8. Wands B. Art of the Digital Age. London: Thames & Hudson, 2006. 224 p.

References

1. Haidenko, Y. A. (2005). Rol muzukalnikh kompiuternukh tekhnolohiyi v sovremennoi kompozytorskoi praktyke [The role of musical computer technologies in modern composing practice]. Candidate's thesis. Kharkiv: Kharkiv I. P. Kotlyarevsky National University of Arts [in Ukrainian].
2. Kushch, Y. V. (2013). Elektromuzychnyi instrumentarii yak evoliutsiinyi faktor muzychnoi kultury XX – pochatku XXI stolit [Electromusical instruments as an evolutionary factor of musical culture of the 20th – early 21st centuries]. Candidate's thesis. Natsional Akadem Kerivnykh Kadriv Kultury i Mystetstv [in Ukrainian].
3. Mashchenko, I. H. (2006). Terminolohichni slovnyk osnovnykh poniat i vyraziv: telebachennia, radiomovlennia, kino, video, audio: entsyklopediia elektronnykh mas-media [Terminological dictionary of basic concepts and expressions: television, radio broadcasting, cinema, video, audio: encyclopedia of electronic mass media]. Zaporizhzhia: Dyke pole [in Ukrainian].
4. Niuell F. (2015). Masterynh: pohliad zseredyny [Mastering: an inside look]. Kyiv: Komora [in Ukrainian].
5. Uzhynskiyi, M. Y. (2011). Tsyfrovi tekhnolohii i zasoby multymedia: navch [Digital technologies and multimedia tools]. Posib. Rivne: Rivnenskyi derzhavnyi humanitarnyi universytet [in Ukrainian].
6. Jordan, K. Packer, R. (2002). Multimedia: from Wagner to virtual reality. New York: Norton [in English].
7. Owsinski, B. (2005). The Recording Engineer's handbook. Boston: ArtistPro [in English].
8. Wands, B. (2006). Art of the Digital Age. London: Thames & Hudson [in English].

•

УДК [780.8:780.647.2]:37.018.54:78

ORCID: 0000-0003-2943-5588

ORCID: 0000-0002-9746-5554

*Шинкарук А.В.,
Крусь О.П.*

РОЗВИТОК ТЕХНІЧНИХ НАВИЧОК УЧНІВ-БАЯНІСТІВ СЕРЕДНІХ КЛАСІВ ДИТЯЧОЇ МУЗИЧНОЇ ШКОЛИ

Анотація. Стаття присвячена проблемі розвитку технічних навичок учнів-баяністів середніх класів дитячої музичної школи. Адже від вдосконалення моторики музиканта-баяніста залежить рівень інтелектуального розвитку, розвиток уваги, уяви, просторового мислення.

Визначено, що технічні навички є закріпленням у мозку певної системи нейронних зв'язків внаслідок багаторазового повторення умовного рефлексу при незмінних умовах, що призводить до динамічного стереотипу, пристосування. Технічні навички учня-баяніста пов'язані з малою пальцевою технікою (гра

Наукове видання

**МИСТЕЦЬКА ОСВІТА
ТА РОЗВИТОК ТВОРЧОЇ ОСОБИСТОСТІ**

Збірник наукових праць

Випуск 10

Відповідальний за випуск
Сверлюк Ярослав Васильович

Технічний редактор
Віталій Власюк

*Редакційна колегія не завжди поділяє погляди авторів,
висвітлені у збірнику.
За достовірність фактів, точність цитат та можливі помилки
повну відповідальність несуть автори опублікованих матеріалів.*

Підписано до друку 30.06.2023 р. Формат 60x84 1/16. Папір офсет.
Гарнітура «Times». Друк офсет. Ум. друк. арк. 11,62. Наклад 100 пр. Зам. 50.
Видавництво «Волинські обереги».

33028 м. Рівне, вул. 16 Липня, 38; тел./факс: (0362) 62-03-97;
e-mail: oberegi97@ukr.net

Свідоцтво про внесення до Державного реєстру суб'єкта
видавничої справи ДК № 270 від 07.12.2000 р.

Надруковано у друкарні видавництва «Волинські обереги».